НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Актуальні Проблеми Економіки

НАУКОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2(176)
2016

Заснований у 2000 році. Виходить щомісяця.
Індекс журналу в каталозі передплатних видань України – 21842
Свідоцтво про реєстрацію КВ № 20694-10494ПР від 28.04.2014

УДК 330 **Журнал входить у перелік фахових видань з економічних наук (перереєстрація: Наказ МОН України № 261 від 6.03.2015)**

ISSN 1993-6788 Журнал 1 березня 2007 року зареєстровано **в Міжнародному центрі періодичних видань (ISSN International Centre, м. Париж).**

Журнал зареєстровано та проіндексовано у таких міжнародних наукометричних каталогах та базах даних:
SciVerse Scopus – з жовтня 2009 року (SJR 2014 = 0,180; індекс Хірша = 3);
Index Copernicus – з січня 2010 року (ICV 2014 = 97,31);
EBSCOhost та **Ulrich's Periodicals Directory** – з 2011 року;
EconLit – з жовтня 2013 року;
Cabell's Directories – з грудня 2013 року;
ABI/Inform by ProQuest – з січня 2014 року.

Засновник і видавець: ВНЗ «Національна академія управління»
Україна, 01011, Київ, вул. Панаса Мирного, 26
Голова редакційно-видавничої ради **С.А. Єрохін**
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4714 від 23.04.2014

Редакційна колегія:

Єрмошенко Микола Миколайович - ***головний редактор*** *доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України*
Бурлака Григорій Григорович - ***заступник головного редактора*** *- доктор економічних наук, професор*
Базилюк Антоніна Василівна - *доктор економічних наук, професор*
Білан Юрій - *кандидат економічних наук, доцент, PhD (Польща)*
Ваза Лашло - *PhD, професор (Угорщина)*
Герасименко Сергій Сергійович - *доктор економічних наук, професор*
Гончаров Юрій Вікторович - *доктор економічних наук, професор*
Гуткевич Світлана Олександрівна - *доктор економічних наук, професор*
Дорофієнко В'ячеслав Володимирович - *доктор економічних наук, професор, заслужений працівник освіти України*
Єрохін Сергій Аркадійович - *доктор економічних наук, професор*
Зубжицький Ярослав - *PhD (Польща)*
Кім Рене - *PhD, професор (Південна Корея)*
Краняц Міряна - *PhD, професор (Сербія)*
Лопатін Олексій Костянтинович - *доктор фізико-математичних наук, професор*
Максімович Ліляна - *PhD, професор (Сербія)*
Міщенко Володимир Іванович - *доктор економічних наук, професор*
Моліна Морено Валентин -*PhD, професор (Іспанія)*
Панченко Євген Григорович - *доктор економічних наук, професор*
Подвезько Валентин Степанович - *кандидат економічних наук, доктор математичних наук, професор (Литва)*
Сахаров Вадим Євгенович - *кандидат економічних наук, професор*
Турскіс Зенонас Адомович - *доктор технічних наук, професор (Литва)*
Шелудько Наталія Михайлівна - *доктор економічних наук, провідний науковий співробітник*
де Ягер Йохан - *PhD, професор (Південно-Африканська Республіка)*

Адреса редакції: Україна, 01011, Київ, вул. Панаса Мирного, 26, к.к. 401, 406
Тел., факс (044) 280-80-56; (044) 288-94-98; (044) 254-31-96
E-mail: eco@nam.kiev.ua (головний редактор); http: //eco-science.net
lena@nam.kiev.ua (укр.-рос. блок); prokhorova@nam.kiev.ua (англ. блок)
Секретар редакції **О.О. Кривонос**
Випусковий редактор, коректор **Д.М. Прохорова**
Комп'ютерний набір та верстка **О.О. Кривонос, С.Ф. Єфіменко**
Літературна редакція **О.В. Кононович**

Рекомендовано до друку вченою радою ВНЗ «Національна академія управління» (протокол № 6 від 10.12.2015)

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.
Передруки і переклади дозволяються лише за згодою автора та редакції.
Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе рекламодавець.

Підписано до друку 11.02.2016. Обл.-вид. арк. 32,9. Ум. друк. арк. 40,9. Замовлення № 16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 1000 прим. Формат 70x100 1/16.

Віддруковано у ТОВ «Наш формат», 02105, м. Київ, пр-т Миру, 7.

© «Актуальні проблеми економіки», 2016

Актуальні Проблеми Економіки

НАУКОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2(176) 2016

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Колпаков В.М.
Теоретико-методичні рекомендації щодо вдосконалення економіки знань підприємства 8
Леонова О.О.
Сутність та місце тіньової діяльності підприємств в структурі економіки 18
Романенко Є.О.
Місце та роль комунікації у формуванні державної політики 25

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Галько С.В., Володін Д.С.
Ефекти транскордонного співробітництва: аспект інфраструктурного розвитку 32
Карабаза І.А., Єгорова І.Г.
Бенчмаркінг-аналіз міжнародних маркетингових стратегій ритейлерів при виході на зарубіжні ринки 41
Ліпкова Л., Греш М.
Криза в Єврозоні: на прикладі Ірландії 50
Раджагукгук В.
Вплив членства у ВТО на економіку Індонезії: спроба економетричного моделювання 59
Тран Хуу А.
Торговельні бар'єри в міжнародному експорті морепродуктів 68
Ушаков Д.С., Сімасатіансопхон Н.
Транснаціоналізація як тренд сучасного етапу розвитку міжнародного туризму 80

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Абід М., Реман М.А.
Поведінка споживачів відносно підробних товарів: емпіричне дослідження 89
Апостолюк О.Ю.
Державна фінансова підтримка інноваційного розвитку малого бізнесу 100
Волошенко А.В.
Проблема подолання корупції на євроінтеграційному шляху України 108
Косар Н.С., Кузьо Н.Є.
Дослідження розвитку туризму в Україні в умовах кризи 115
Мінькова О.Г., Сакало В.М., Горб О.О.
Маркування та сертифікація органічної продукції 126
Носкова Е.В., Романова И.М.
Методика исследования восприятия бренда розничной аптечной сети потребителями 136

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Вукович Б., Веселинович Б., Дробнякович М.
Аналіз прибутковості обраних сільськогосподарських підприємств автономної провінції Воєводина (Республіка Сербія) 147
Капустіна Л.М., Журавльова О.Ю.
Маркетинговий підхід до управління продажами на ринку камінів 160
Луцяк В.В.
Система управління конкурентоспроможністю малого виробничого підприємства 170
Хухрова К., Віламова Ш., Козел Р.
Стратегічний аналіз як інструмент у прийнятті стратегічних рішень на промислових підприємствах 180

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Актуальні Проблеми Економіки

НАУКОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2(176) 2016

ЗМІСТ

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Койчубаєв О., Толимгожинова М., Кузьміна Л.
Методика проектування регіональних логістичних центрів 192

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Ачкасова О.В., Мажник Л.О.
Інновації в управлінні персоналом вітчизняних підприємств: тенденції та особливості 202
Пошаткова Б., Кржібікова П.
Статус жінок-підприємців у Чеській Республіці 208
Саттайятамронгтіан М., Ваннеч Й.
М'янманські трудові мігранти в Таїланді: за даними провінції Самут Сахон 215
Саксірірутай С., Фолфірул П.
Вплив додаткового прибутку на дозвілля: теоретичні засади дослідження 224
Соегото Е.С.
Вплив інтелектуального капіталу викладачів та їх наміру звільнитися на показники роботи університету, його цінність для студентів та їх лояльність: за даними приватних університетів Західної Яви 234
Фесюк В.О., Мольчак Я.О., Барський Ю.М.
Сучасні тенденції соціально-демографічної ситуації в м. Луцьк 243

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Васильців Т.Г., Черкасова С.В.
Вплив діяльності інституційних інвесторів небанківського типу на розвиток вітчизняного ринку фінансових послуг 252
Канкаєв К.
Шляхи виходу компанії з економічної кризи: на прикладі міжнародних тайських авіаліній 261
Міщенко С.В., Міщенко В.І.
Поєднання функцій стратегічного розвитку та антикризового управління в діяльності центральних банків 266
Стреча М.
Альтернативний підхід до стійкості державного боргу 273
Хаєруддін М.І.М.
Вплив заощаджень мудараба на прибутковість шаріатських банків (за даними м. Макассар, Індонезія) 290

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Веріга Г.В.
Інформаційна модель обліку і обслуговування зовнішнього державного боргу 297
Матрос О.М., Бобко В.В., Поліщук О.М.
Аналітично-облікові аспекти діяльності фізичної особи-підприємця 308
Царук Н.Г.
Облікова політика підприємства та її формування в овочівництві 317

СТАТИСТИКА

Остапенко Я.О.
Доходи готельного господарства крізь призму статистики 329
Холда А., Ренкас Ю.
Показатель производительности труда и валютный курс в экономике Украины 337

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Актуальні Проблеми Економіки

НАУКОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№2(176) 2016

ЗМІСТ

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Авіанто Т.В., Путро У.С., Хермаван П.
Системно-динамічний підхід до стійкої політики продовольчої безпеки 348
де Ягер Й.В., Джан М.Т.
Моделювання структурними рівняннями для визначення впливу академічних, управлінських та ІКТ-факторів на задоволеність клієнтів у сфері вищої освіти 358
Долгий В.И., Верещагина Л.С.
Развитие методологии планирования и анализа затрат на персонал 370
Жук М.О.
Оптимізація споживання та заощаджень домогосподарства в неперервному часі 377
Калініна О.В.
Універсальний підхід до формування прогресивної шкали оподаткування прибутку 387
Ковбатюк М.В., Стрілок І.І.
Система рейтингового оцінювання підприємств водного транспорту 401
Лучаківський А.О.
Використання генетичного алгоритму для оптимізації фінансової стійкості банку 411
Полінкевич О.М.
Методичні підходи до підбору експертів для оцінювання інноваційного розвитку підприємств 421
Рамазанова Р., Биков Р., Ван О.
Оптимізація технології переробки окислених цинкомістких руд 429
Сахабуддін Р.
Розвиток підприємницьких настроїв: на прикладі округу Такалар, Південний Сулавесі, Індонезія 440
Ткаченко Н.В., Шабанова О.В.
Розвиток методичних засад рейтингування недержавних пенсійних фондів за рівнем інвестиційного потенціалу 450
Транченко Л.В.
Перспективні підходи до оцінювання кількості безробітних у сільській місцевості на базі нечіткої моделі гібридної мережі 459
Фролова Л.В., Наторіна А.О.
Ідентифікація виду маркетингової товарної стратегії 469
Яремова М.І.
Оптимізація рівня економічної безпеки підприємства 475

Відомості про авторів 481

NATIONAL ACADEMY OF MANAGEMENT

ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS

SCIENTIFIC ECONOMIC JOURNAL

№2(176)
2016

Founded in 2000. Academic monthly journal.
Subscription index in Ukraine – 21842
Registration license: КВ № 20694-10494ПР, issued 28.04.2014

УДК 330

The journal is licensed as academic, professional journal in all economic sciences (Revalidation: Decree of the Ministry of Education and Science # 261 as of 6.03.2015)

ISSN 1993-6788 (Since March 2007).

The journal is registered and indexed in the following international catalogues and databases:
SciVerse Scopus – since October 2009 (SJR 2014 = 0,180; H-index = 3);
Index Copernicus – since January 2010 (ICV 2014 = 97,31);
EBSCOhost and **Ulrich's Periodicals Directory** – since 2011;
EconLit – since October 2013;
Cabell's Directories – since December 2013;
ABI/Inform by ProQuest – since January 2014.

Founder and published: National Academy of Management
Vul. Panasa Myrnogo, 26, 4th floor, Kyiv, 01011
Head of the Editorial-Publisher Council – Serhiy Yerokhin
Publishing license: ДК № 4714, reissued 23.04.2014

Editorial Board:

Mykola Yermoshenko - ***Editor-in-Chief***
Dr. Sc. (Economics), Prof., Emeritus of Sciences and Technology of Ukraine
Grygoriy Burlaka - ***Deputy Editor-in-Chief***
Dr. Sc. (Economics), Prof.
Antonina Bazylyuk - *Dr. Sc. (Economics), Prof.*
Yuriy Bilan - *Ph.D, Asst. Prof. (Poland)*
Laszlo Vasa - *PhD , Dr. habil. (Hungary)*
Serhiy Gerasymenko - *Dr. Sc. (Economics), Prof.*
Yuriy Goncharov - *Dr. Sc. (Economics), Prof.*
Svitlana Gutkevych - *Dr. Sc. (Economics), Prof.*
Vyacheslav Dorofienko - *Dr. Sc. (Economics), Prof., Honorary Fellow in Education of Ukraine*
Serhiy Yerokhin - *Dr. Sc. (Economics), Prof.*
Jaroslaw Zubrzycki - *PhD (Poland)*
Renee Kim - *PhD, Professor (South Korea)*
Mirjana Kranjac - *PhD, Professor (Serbia)*
Oleksiy Lopatin - *Dr. Sc. (Physics&Mathematics), Prof.*
Ljiljana Maksimovic - *PhD, Professor (Republic of Serbia)*
Volodymyr Mishchenko - *Dr. Sc. (Economics), Prof.*
Valentin Molina Moreno - *PhD, Professor (Spain)*
Yevgen Panchenko - *Dr. Sc. (Economics), Prof.*
Valentyn Podvezko - *PhD (Economics), Dr.Sc. (Mathematics), Prof. (Lithuania)*
Vadym Sakharov - *Can. Sc. (Economics), Prof.*
Zenonas Turskis - *Dr. Sc. (Technology), Prof. (Lithuania)*
Natalia Sheludko - *Dr. Sc. (Economics), Leading Research Fellow*
Johan de Jager - *PhD, Professor (South Africa)*

Editorial Office: Ukraine, 01011, Kyiv, vul. Panasa Myrnogo, 26, 401–406
Tel./fax.: +(38044) 280-80-56; 288-94-98; 254-31-96; http: //eco-science.net
E-mails: eco@nam.kiev.ua - chief editor; prokhorova@nam.kiev.ua (submissions in English); lena@nam.kiev.ua (submissions in Russian and Ukrainian)
Administrative secretary – **Olena Kryvonos**
Managing editor, proof reading: **Darina Prokhorova**
Computer page positioning and layout: **Olena Kryvonos, Serhiy Yefimenko**
Text editing, abstracts translation: **Oleksandr Kononovych**

Responsibility for facts, quotations, private names, enterprises and organizations titles, geographical locations etc. to be bared by the authors.
The editorial office and board do not always share the views and thoughts expressed in the articles published.
Reprints and translations are allowed on the written consent with the editorial office and the author.
Responsibility for the advertisement contents to be bared by the advertiser.

Printing facilities:
"Nash Format", prospekt Myru, 7, Kyiv-02105, Ukraine.

© Actual Problems of Economics, 2016

Actual Problems of Economics

SCIENTIFIC ECONOMIC JOURNAL

№2(176) 2016

CONTENTS

ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

Kolpakov V.M.
Theoretical and methodological guidelines on the improvement of enterprise knowledge economy 8
Leonova O.O.
The essence and the role of shadow activity of enterprises in the structure of economy 18
Romanenko Y.O.
Place and role of communication in public policy 25

WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Galko S.V., Volodin D.S.
Outcomes of cross-border cooperation: infrastructure development aspect 32
Karabaza I.A., Yegorova I.G.
Benchmarking analysis of international marketing strategies of retailers entering foreign markets 41
Lipkova L'., Gress M.
Crisis in the Eurozone: the case of Ireland 50
Rajagukguk W.
The impact of joining WTO on Indonesia's economy: econometric modelling approach 59
Tran Huu A.
Seafood export barriers at international markets 68
Ushakov D., Simasathiansophon N.
Transnationalization as a trend of the present stage of international tourism development 80

NATIONAL ECONOMY AND ITS MANAGEMENT

Abid M., Rehman M.A.
Antecedents of consumers' buying behavior towards counterfeit products: an empirical study 89
Apostoliuk O.Y.
State financial support for small business innovative development 100
Voloshenko A.V.
The problem of overcoming corruption on Ukraine's way to European integration 108
Kosar N.S., Kuzo N.Ie.
The study of tourism market development in Ukraine under crisis 115
Minkova O.G., Sakalo V.M., Gorb O.O.
Marking and certification of organic products 126
Noskova E.V., Romanova I.M.
Research methodology for brand perception by customers of retail pharmacy network 136

ENTERPRISES ECONOMY AND MANAGEMENT

Vuckovic B., Veselinovic B., Drobnjakovic M.
Analysis of profitability of selected agricultural enterprises in the autonomous province of Vojvodina, Republic of Serbia 147
Kapustina L.M., Zhuravleva A.U.
Marketing approach to sale management 160
Lutsiak V.V.
Competitiveness management system for a small production enterprise 170
Chuchrova K., Vilamova S., Kozel R.
Strategic analysis as a tool for strategic decision-making processes at industrial companies 180

ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS

SCIENTIFIC ECONOMIC JOURNAL

№2(176) 2016

CONTENTS

PRODUCTIVE FORCES AND REGIONAL ECONOMY

Koichubayev A., Tolymgozhinova M., Kuzmina L.
Design procedure for regional logistics centers 192

DEMOGRAPHY, LABOUR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLICY

Achkasova O.V., Mazhnyk L.O.
Innovations in personnel management of domestic enterprises: trends and specificity 202
Poczatkova B., Kribikova P.
Status of woman-entrepreneur in Czech Republic 208
Sattayathamrongthian M., Vanpetch Y.
Myanmar migration workers in Thailand: case study of Samut Sakhon 215
Saksiriruthai S., Pholphirul P.
Impact of extra income on leisure: a theoretical framework 224
Soegoto E.S.
Effect of intellectual capital and turnover intentions on lecturers' performance, student value and loyalty in private universities of West Java 234
Fesyuk V.O., Molchak Y.O., Barskyi Y.M.
Current trends in socio-demographic situation in Lutsk city 243

MONEY, FINANCE AND CREDIT

Vasyltsiv T.G., Cherkasova S.V.
The influence of non-banking institutional investors' activity on national financial services market development 252
Kankaew K.
Thai airways international: the economy crisis resolutions 261
Mishchenko S.V., Mishchenko V.I.
Combining the functions of strategic development and crisis management in central banking 266
Strecha M.
Alternative approach to public debt sustainability 273
Haeruddin M.I.M.
Mudharabah savings influence on profitability at Shariah banks (Makassar, Indonesia) 290

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

Veriha H.V.
Information model of debt accounting and servicing 297
Matros O.M., Bobko V.V., Polishchuk O.M.
Analytical and accounting aspects of sole traders practices 308
Tsaruk N.G.
Accounting policy of an enterprise and its formation in vegetable production 317

STATISTICS

Ostapenko Y.O.
Hotel industry revenues through the lens of statistics 329
Holda A., Renkas J.
Labour productivity and exchange rate in Ukrainian economy 337

ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS

SCIENTIFIC ECONOMIC JOURNAL

№2(176) 2016

CONTENTS

MATHEMATICAL METHODS, MODELING AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMICS

Avianto T.W., Putro U.S., Hermawan P.
System dynamics approach to sustainable food security policy 348
de Jager J.W., Jan M.T.
A structural equation modelling approach to investigating the impact of academic, ICT and management related factors on customer satisfaction in higher education 358
Dolgiy V.I., Vereshchagina L.S.
Methodology development for planning and analysis of personnel-related costs 370
Zhuk M.O.
Household consumption and savings optimization in continuous time 377
Kalinina O.V.
Universal approach to building the progressive scale for income taxation 387
Kovbatyuk M.V., Strilok I.I.
The rating assessment system for water transport enterprises 401
Luchakivskyy A.O.
Using genetic algorithm to optimize bank's financial stability 411
Polinkevych O.M.
Methodical approaches to expert selection for evaluation of enterprise innovative development 421
Ramazanova R., Bykov R., Van Y.
Optimization of oxidized zinc-containing ores processing technology 429
Sahabuddin R.
Development of business values and behaviours: Takalar district, South Sulawesi (Indonesia) case study .. 440
Tkachenko N.V., Shabanova O.V.
Methodical framework development for rating of non-state pension funds by their investment potential level 450
Tranchenko L.V.
Prospective approaches to estimating the number of unemployed in rural areas based on fuzzy model of a hybrid network 459
Frolova L.V., Natorina A.O.
Identification of a marketing commodity strategy type 469
Yaremova M.I.
Optimization of enterprise economic security level 475

Information about the authors 481

Яна О. Остапенко

ДОХОДИ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА КРІЗЬ ПРИЗМУ СТАТИСТИКИ

У статті проведено статистичний аналіз динаміки та структури доходів готелів та аналогічних засобів розміщення. За допомогою кореляційно-регресійного аналізу визначено взаємозв'язок та фактори впливу на доходи готельного господарства. За трендовим аналізом визначено тенденцію та здійснено прогнозування доходів готельної індустрії.

Ключові слова: *доходи готельного господарства; статистичний аналіз доходів; кореляційно-регресійний аналіз; трендовий аналіз доходів.*

Форм. 1. Рис. 5. Табл. 2. Літ. 17.

Яна А. Остапенко

ДОХОДЫ ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА СКВОЗЬ ПРИЗМУ СТАТИСТИКИ

В статье проведен статистический анализ динамики и структуры доходов гостиниц и аналогичных средств размещения. С помощью корреляционно-регрессионного анализа определены взаимосвязь и факторы влияния на доходы гостиничного хозяйства. При помощи трендового анализа определены тенденции и осуществлено прогнозирование доходов гостиничной индустрии.

Ключевые слова: *доходы гостиничного хозяйства; статистический анализ доходов; корреляционно-регрессионный анализ; трендовый анализ доходов.*

Yana O. Ostapenko[1]

HOTEL INDUSTRY REVENUES THROUGH THE LENS OF STATISTICS

The article offers a statistical analysis of the dynamics and structure of revenues of hotels and similar accommodation facilities. By means of correlation and regression analysis the relationships and the factors affecting the revenues in the hotel industry are determined. Based on the trend analysis the tendencies in the hotel business revenues have been identified, the revenues forecasting for the industry has been accomplished.

Keywords: *hotel revenues; statistical analysis of revenues; correlation and regression analysis; trend analysis of revenues.*

Постановка проблеми. У XXI ст. туризм став доступним широким верствам населення, що призвело до бурхливого розвитку індустрії гостинності. Готельне господарство є однією з основних складових туристичної індустрії України. Збільшення доходів готельної галузі сприятиме розвитку готельної індустрії, а, отже, й економічному розвитку країни в цілому. Тому статистичне дослідження доходів готельного господарства сприятиме визначенню тенденції розвитку готельного сектору та передбаченню перспектив на майбутнє.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Оцінку стану підприємств готельного господарства досліджували вітчизняні вчені, такі як С.І. Байлик [1], М.Г. Бойко [3], О.М. Гараніна [4], О.О. Мусакін [13] та інші.

До проблем бухгалтерського обліку, аналізу і контролю доходів та витрат, зокрема підприємств готельного господарства, звертались у своїх працях О.В. Балахонова [2], Н.С. Герасимова [5], В.А. Дерій [7], О.В. Дроздовська [8], С.Я. Король [11], І.Д. Лазаришина [12], В.І. Попович [14] та інші.

[1] National University of State Tax Service of Ukraine, Irpin, Ukraine.

© Яна О. Остапенко, 2016

Стан та розвиток готельного господарства за допомогою статистичних методів визначала С.В. Семіколенова [15]. Таким чином, можна констатувати, що проблема доходів готельних господарств вирішувалась частково, відтак потребуючи подальшого статистичного дослідження.

Мета дослідження полягає в дослідженні доходів готельного господарства за допомогою статистичних методів.

Основні результати дослідження. Сучасні напрями розвитку економічного, культурного та політичного життя України на шляху інтеграції до світового співтовариства вимагають прискореного розвитку туристичної галузі та готельного господарства зокрема.

Розміщення в об'єктах готельного господарства – найважливіший елемент рекреаційно-туристичного комплексу. Засобами розміщення є будь-які об'єкти, які надають гостям і туристам коротко- або довготривалі місця для ночівлі. У відповідності до рекомендацій Всесвітньої туристичної організації (ВТО), всі засоби розміщення відносяться до двох категорій: колективних та індивідуальних. До колективних засобів розміщення належать готелі й аналогічні засоби розміщення, які мають номерний фонд та надають певний перелік послуг.

Діяльність підприємств готельного господарства знаходиться під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів функціонування. Зокрема, туристична сфера та сфера готельного господарства знаходяться під значним впливом геополітичних та економічно-соціальних факторів, кліматичних умов, законодавчих змін, динаміки та кон'юнктури ринків ресурсів, товарів та послуг.

Всі ці фактори прямо впливають на величину доходів як основного індикатора розвитку, що обумовлено ціновою рівновагою ринку, величиною попиту на готельні послуги за категоріями номерного фонду, сезонами тощо.

Динаміка доходів підприємств колективних засобів розміщення відображена на рис. 1.

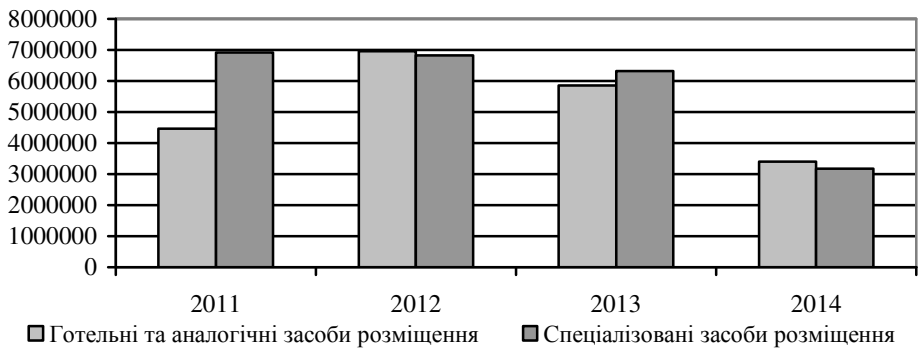

Рис. 1. **Динаміка доходів колективних засобів розміщення за 2011–2014 рр.,** *тис. грн, побудовано за даними* [9; 10; 16; 17]

Рис. 1 засвідчує поступове зменшення доходів колективних засобів розміщення, але в структурі доходів колективних засобів розміщення в 2014 р. перевагу мають доходи готелів та аналогічних засобів розміщення.

Якщо прослідкувати доходи готельної галузі за регіонами, то найбільшу величину доходів у 2014 р. отримали підприємства м. Києва та Львівської області (рис. 2).

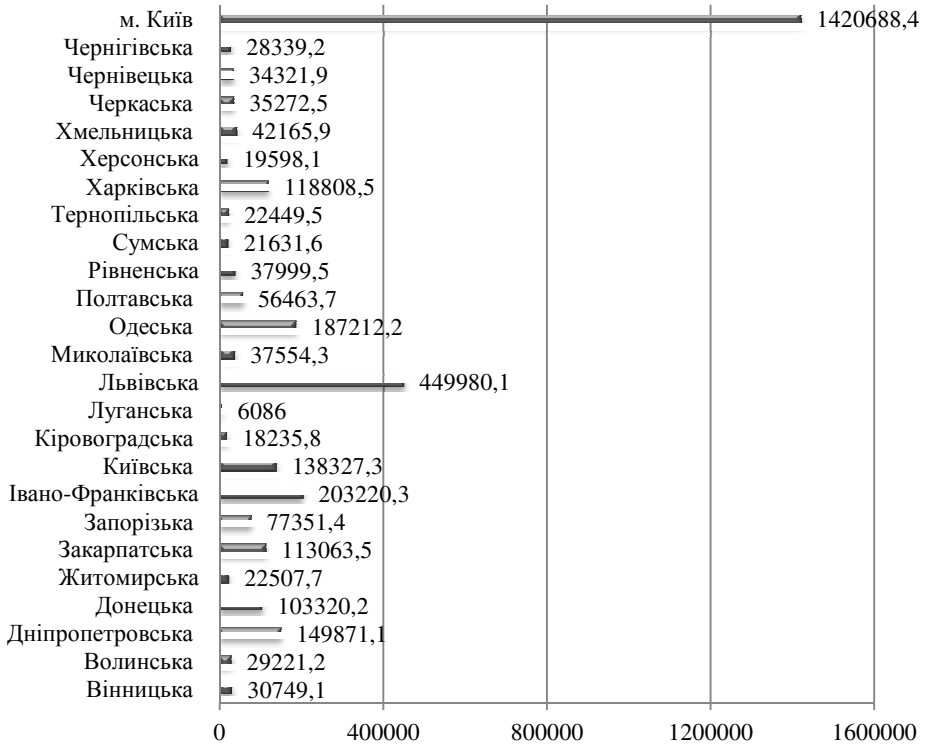

Рис. 2. **Доходи підприємств готельного господарства за регіонами,** *тис. грн, побудовано за даними* [10]

Такий розподіл доходів пояснюється тим, що м. Київ та Львівська область належать до популярних рекреаційних та бізнес-регіонів та мають значну кількість підприємств готельного типу (м. Київ –157, Львівська область – 273).

Для визначення ефективності діяльності підприємств готельного господарства та галузі в цілому порівняємо показники доходів з показниками витрат та співставимо їх в часі. Динаміка доходів та витрат готельної галузі відображена на рис. 3.

Рис. 3 засвідчує значне перевищення доходів над витратами в 2012 р. (період проведення Євро-2012). В 2013 р. доходи хоча і мають тенденцію до зниження, але все ще перевищують витрати. В 2014 р. перевищення витрат над доходами пояснюється фінансовою кризою та нестабільною економічною ситуацією в країні, нерозвиненістю туристичної інфраструктури, що сукупно призвело до зменшення кількості відвідувачів, а відповідно до нерентабельної діяльності підприємств.

Для виявлення джерела доходів галузі доречно розглянути доходи за типами підприємств (рис. 4).

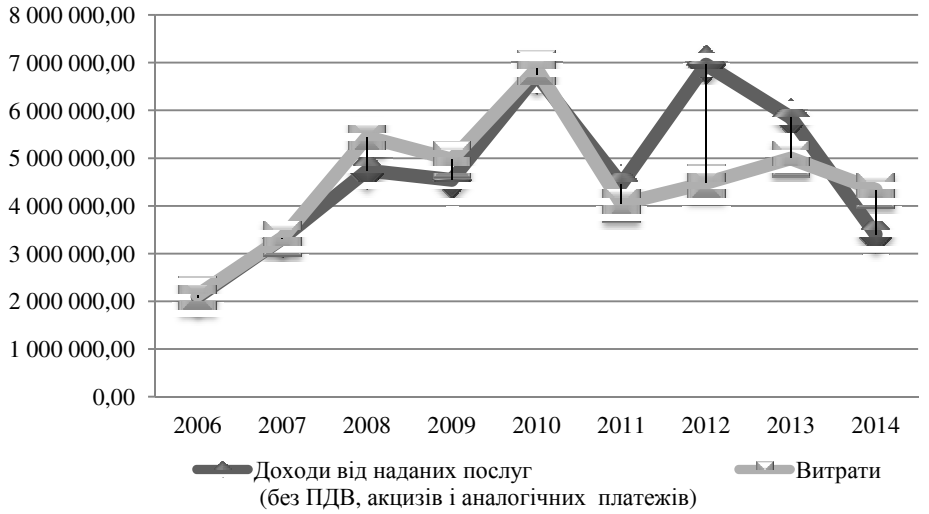

Рис. 3. **Динаміка доходів та витрат підприємств готельного господарства за 2006–2014 рр.,** *тис. грн, побудовано за даними* [6; 9; 10; 16; 17]

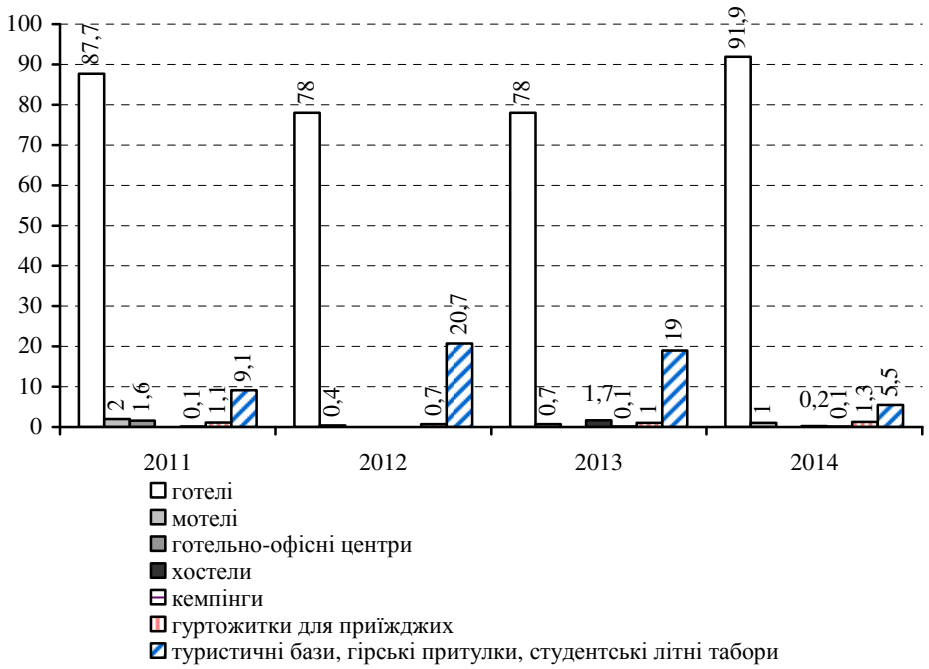

Рис. 4. **Динаміка доходів підприємств готельного господарства за 2011–2014 рр.,** *побудовано за даними* [9; 10; 16; 17]

Рис. 4 демонструє, що переважаючою складовою доходів готелів та аналогічних засобів розміщення є саме доходи готелів, питома вага яких зросла в 2014 р. і становила найбільшу величину (майже 92%) за останні 4 роки. Значну

питому вагу доходів мають й туристські бази, гірські притулки, студентські літні табори, але їх складова з кожним роком поступово зменшується.

Найбільший дохід у 2014 р. підприємства готельного бізнесу (юридичні особи) мають від продажу номерів та додаткових послуг, що засвідчує табл. 1.

Таблиця 1. **Структура доходів підприємств готельного господарства у 2014 р.***

	Доходи від наданих послуг (без ПДВ, акцизів і аналогічних платежів) готелів та аналогічних засобів розміщення, млн грн	У тому числі					
		від продажу номерів (плата за проживання), млн грн	питома вага, %	від реалізації путівок, млн грн	питома вага, %	від додаткових послуг, що не входять у вартість номера/путівки (курсівки), млн грн	питома вага, %
Готелі та аналогічні засоби розміщення, всього	2972,28	2135,69	71,85	70,66	2,38	765,93	25,77
готелі	2848,57	2040,35	71,63	64,57	2,27	743,64	26,11
мотелі	13,76	9,85	71,58	-	-	3,91	28,42
хостели	2,04	2,04	100,0	-	-	-	-
кемпінги	1,37	1,23	89,99	-	-	0,137	10,01
гуртожитки для приїжджих	40,31	35,89	89,02	-	-	4,42	10,98
туристичні бази, гірські притулки, студентські літні табори	66,23	46,34	69,97	6,08	9,18	13,81	20,85

* розраховано за даними [10].

Згідно з табл. 1 практично всі підприємства готельного типу у 2014 р. отримували переважаючу частину доходу від продажу номерів, але найбільше доходів від продажу номерів (89%) мали кемпінги та гуртожитки для приїжджих, найбільшу питому вагу від додаткових послуг (28%) мають мотелі, від реалізації путівок – туристичні бази, гірські притулки, літні студентські табори.

Це підтверджує й кореляційний аналіз, проведений за показниками останніх 9 років, що відображено в табл. 2.

Найбільший вплив на доходи підприємств готельного бізнесу (86,7%) у 2014 р. мали такі фактори, як номерний фонд та місткість готелів, з яких коефіцієнт кореляції складає 0,867. На 77,7% величина доходів залежала й від величини понесених витрат. А от збільшення житлової площі призводило до збільшення витрат і, відповідно, зменшення доходів.

Для більш детального аналізу впливу зазначених факторів побудовано регресійну модель, яка має вигляд:

$$Y = -4433037{,}053 + 83{,}11096338x_1 + 11{,}02173881x_2 + 0{,}287254469x_3. \quad (1)$$

Таблиця 2. **Кореляційний аналіз впливу факторів на дохід підприємств готельної галузі***

	Доходи від наданих послуг (без ПДВ, акцизів і аналогічних платежів)	Витрати	Кількість підприємств готельного типу	Кількість номерів	Житлова площа номерів, тис. кв. м	Кількість місць	Обслуговано приїжджих, осіб
Доходи від наданих послуг (без ПДВ, акцизів і аналогічних платежів)	1	0,77699	0,48333	0,86675	-0,29429	0,86728	0,11587
Витрати	0,77699	1	0,14172	0,71085	-0,05002	0,89658	-0,07984
Кількість підприємств готельного типу	0,48330	0,14172	1	0,73099	0,16891	0,33953	0,72824
Кількість номерів	0,86675	0,71085	0,73099	1	-0,14465	0,88763	0,30901
Житлова площа номерів, тис. кв. м	-0,29429	-0,05002	0,16891	-0,14465	1	-0,30769	0,49444
Кількість місць	0,86728	0,89658	0,33953	0,88763	-0,30769	1	-0,08386
Обслуговано приїжджих, осіб	0,11587	-0,07984	0,72824	0,30901	0,49444	-0,08386	1

Примітка: показник вартості перебування виключено з факторів через відсутність статистичних даних за 2006–2010 роки.

* розраховано за даними [6; 9; 10; 16; 17].

При цьому коефіцієнт кореляції складає 0,897, а коефіцієнт детермінації – 0,805.

За даною моделлю збільшення номерного фонду на 1 номер збільшить дохід на 83,11 тис. грн, збільшення місткості номерного фонду на 1 місце призведе до збільшення прибутку на 11,02 тис. грн, якщо збільшити витрати на 1 тис. грн – доходи автоматично збільшаться на 0,29 тис. грн.

Для визначення подальшої тенденції отримання доходів готельного господарства застосовано трендовий аналіз. Для аналізу та прогнозування доходів готельної індустрії обрано поліноміальну лінію тренду шостого степеня, оскільки вона має найбільший коефіцієнт детермінації (0,791). Результати аналізу відображені на рис. 5.

За результатами дослідження за умови збереження наявної тенденції функціонування підприємств готельного господарства та отримання ними доходів маємо невтішний прогноз, який відображає постійне подальше зменшення доходів та призведе до значної їх збитковості.

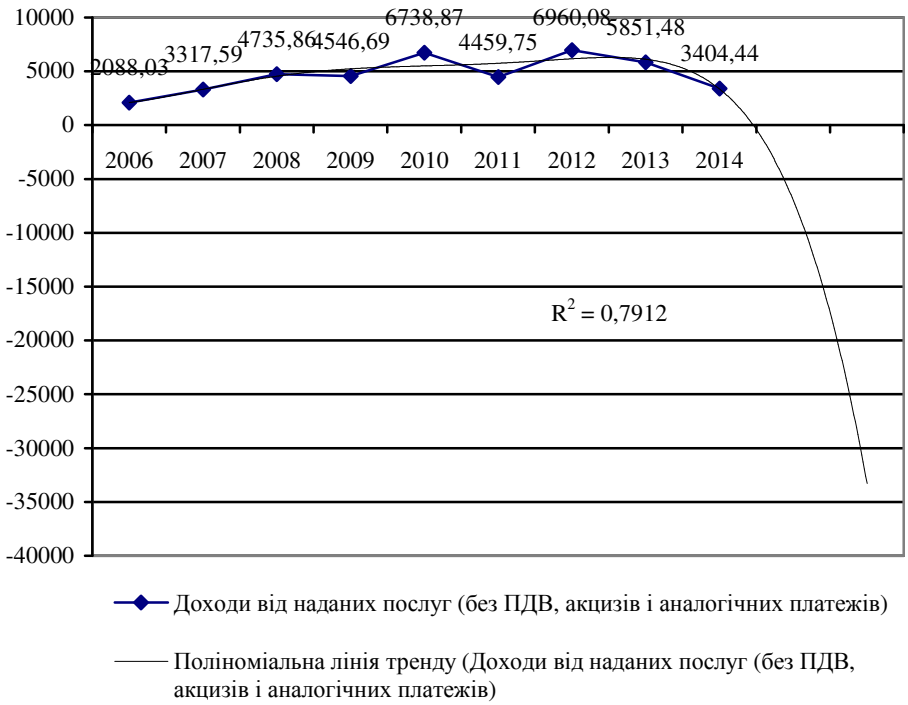

Рис. 5. **Тенденція отримання доходу підприємствами готельного господарства,** *млн грн, побудовано за даними* [6; 9; 10; 16; 17]

Висновки. Значна частина дохідності колективних засобів розміщення в Україні припадає на доходи готелів та аналогічних засобів розміщення, в структурі яких основна питома вага припадає на отримання доходів від продажу номеру, а також надання додаткових послуг. Фінансова та економічна криза в країні призвела до погіршення рівня життя населення, зниження рівня соціальної забезпеченості та задоволення основних людських потреб, що, своєю чергою, призводить до зниження попиту на послуги підприємств готельного господарства, оскільки такі послуги, зазвичай, не входять до благ першої необхідності, а практична відсутність стимулювання розвитку туристичного сектору економіки зменшує дохідність підприємств готельного сектору та галузі в цілому.

Тому для поліпшення стану на макрорівні необхідне стимулювання з боку держави розвитку туризму та готельної індустрії як складової шляхом розробки, впровадження та контролю виконання національної та регіональних програм розвитку готельної індустрії та вітчизняного туризму, створення умов для залучення додаткових інвестицій в готельне господарство.

На мікрорівні підприємствам готельного господарства необхідно постійно контролювати показники своєї діяльності, моніторити та аналізувати причини зменшення доходності та збільшення витрат, знаходити резерви для покращення фінансової ситуації. А це можливо за правильної побудови системи бухгалтерського обліку (з врахуванням галузевих особливостей діяльності)

та внутрішнього господарського контролю, а також впровадження новітніх технологій в діяльність підприємств, поліпшення якості надаваних послуг.

1. *Байлык С.И.* Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание: Учебн. пособие. – 3-е изд., стереотип. – К.: Дакор, 2008. – 288 с.

2. *Балахонова О.В., Дячук Т.М., Заікіна М.В.* Бухгалтерський облік готельних послуг // Оцінка перспектив розвитку економічного потенціалу Україні в XXI ст.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18–19 листопада 2011 р.): У 2-х ч. – К.: Київський економічний науковий центр, 2011. – Ч. ІІ. – С. 49–51.

3. *Бойко М.Г.* Удосконалення аналізу діяльності підприємств готельного господарства // Вісник КНТЕУ.– 2001.– №3. – С. 62–67.

4. *Гараніна Е.Н.* Комфорт «без сюрпризів» // Готель.– 2005.– №5. – С. 6–12.

5. *Герасимова Н.С.* Особливості формування облікової політики готельних підприємств // Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні погляди розвитку економіки: новації, проекти, гіпотези» (Дніпропетровськ, 30–31 березня 2012 р.). – Дніпропетровськ, 2012. – С. 166–112.

6. Готелі та інші місця для тимчасового проживання // www.ukrstat.gov.ua.

7. *Дерій В.А.* Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: Монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, Економічна думка, 2009. – 272 с.

8. *Дроздовська О.В.* Оподаткування готельного господарства в Україні // Тези доповідей Четвертої студентської наукової конференції «Проблеми обліку, контролю та аналізу в економіці України» (м. Львів, 20–21 жовтня 2011 р.). – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2011. – С. 27–28.

9. Колективні засоби розміщування в Україні в 2011 році // www.ukrstat.gov.ua.

10. Колективні засоби розміщування в Україні в 2014 році // www.ukrstat.gov.ua.

11. *Король С.Я.* Облік в управлінні основною діяльністю готелю: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2003. – 21 с.

12. *Лазаришина І.Д.* Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика: Монографія. – Рівне: НУВГП, 2005. – 369 с.

13. *Мусакин А.А.* Малый отель: с чего начать, как преуспеть. Советы владельцам и управляющим. – СПб.: Питер, 2008. – 380 с.

14. *Попович В.* Модель управлінського обліку на підприємствах готельного бізнесу // Економічний аналіз.– 2008.– №2. – С. 377–381.

15. *Сєміколенова С.В.* Статистичне оцінювання стану та розвитку готельного господарства: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.10 / Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К., 2008. – 20 с.

16. Туристична діяльність в Україні у 2012 році // www.ukrstat.gov.ua.

17. Туристична діяльність в Україні у 2013 році // www.ukrstat.gov.ua.

Стаття надійшла до редакції 8.09.2015.